

Meddelelser

fra

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Instruks for kongelig Vejer og Maaler for Vejning af Smør.

Under 12. December 1900 indsendte Dansk Mejeristforening til Indenrigsministeriet et motiveret Andragende om, at »kongelig Vejer og Maaler maa blive forsynet med en Instruks for Vejning af Smør, saa baade Køber og Sælger med Tillid kan henvende sig til denne«. Foreningen fremhæver det ønskelige i, at der kræves en god Balancevægt til Vejning af Smør, at der kun vejes ét Træ ad Gangen og at en eventuel Stedfortræder for den kgl. Vejer og Maaler skal være en Person, som af rette Vedkommende har modtaget Fuldmagt dertil.

Om dette Andragende har Landhusholdningsselskabet haft Lejlighed til at udtale sig gentagne Gange, senest i en Indstilling til Landbrugsministeriet af 24. Maj d. A. Da Spørgsmaalet om den ønskede Instruks og dennes Indhold er af stor Interesse for Landbruget, skal der her gøres kort Rede for Indholdet af Selskabets tvende udførlige Indstillinger:

Da Vejningen af Smør, som den nu foregaar, lader meget tilbage at ønske, er Selskabet enig med Dansk Mejeristforening i, at det er et for Smørproducenterne meget uheldigt Forhold, at de offentlige Vejere og Maalere ikke i deres Instruks have bestemte Regler at gaa efter

ved Vejning af Smør, saaledes som de have ved Vejning af Korn, Kul osv. Og Selskabet foreslaar derfor, at der gives Regler herfor med følgende Bestemmelser:

- a) Vejning af Smør i Colli paa 20 Pd. og derover skal udføres paa Balancevægte, der skulle være stærke nok til at veje Byrder paa indtil 400 Pd. Paa mindre Landstationer, hvor Smør kun indgaar til Vejning i mindre Mængde, kan dog benyttes 200 Pd.s Balancevægte.
- b) Udføres Vejningen af Smørret ved Bestemmelsen af Brutto- og Tharavægten, maa begge Bestemmelser udføres med en Nøjagtighed af 1:1000; vejes Smør Netto, kræves samme Nøjagtighed. Der maa kun vejes 1 Fustage eller Collo ad Gangen.
- c) Vejning af Pergament, Gaze o. l. kan finde Sted, naar Rekvirenten ønsker det. Kun naar disse Ting have været Genstand for direkte Vejning, maa deres Vægt anføres i Vejeattesten.
- d) Vejning af Smør under aaben Himmel er forbudt.
- e) Naar Vejningen er udført i Rekvirentens Lokale og paa Rekvirentens Vægt, skal dette udtrykkelig anføres i Vejeattesten.
- f) Ved al Vejning af Smør skal det udtrykkelig anføres paa Vejeattesten, hvem der har udført Vejningen.

Idet Landhusholdningsselskabet varmt anbefalede disse Bestemmelser gennemførte til Smørproducenternes Betyggelse, tilføjede det, at Selskabet under sit Arbejde med Sagen er bleven opmærksom paa, at de gældende Regler for Justeringen af offentlige Vægte med tilhørende Lodder ere forskellige paa de forskellige Steder i Landet, og at navnlig den for offentlige Vægte paa Landstationerne gældende Ordning vistnok er ret mangelfuld. I Betragtning af den offentlige Vejnings stadig voksende Betydning ikke mindst for Landbruget henstillede derfor Selskabet, at der søges tilvejebragt en ensartet og betryggende Ordning af selve Justeringen.

Bog anmeldelse.

Danmark-Norges Historie under Kristian VII (1766—1808).
Første Bind's første Afdeling (1766—1770). Af *Edvard Holm*.

Professor E. Holms i Aar udkomne ny Bind af hans monumentale Værk om den danske Enevældes midterste Aarhundrede giver interessante Bidrag til Belysning af vort Landbrugs Historie, hvorfor vi ønske med faa Ord at henlede interesserede Læseres Opmærksomhed paa Bogen.

Det er et vigtigt Afsnit af vor indre Historie, der omhandles i denne, Tiden der gik forud for det 18. Aarhundredes store Landboreformer og i hvilken disse drøftedes og delvis forberedtes. Allerede i Frederik V's Tid havde man med Iver diskuteret de store Fejl i de bestaaende Landboforhold, særlig Hoveriet, Fæsteforholdet og Stavnshaandet, Diskussionen fortsattes under Kristian VII, og Regeringen var forstandig nok til vedblivende at lade den uforstyrret gaa sin Gang. Ved denne Diskussion for og imod holdtes Interessen for Landboforholdene vedlige, til Tiden til deres Reformering var inde, Diskussionen faar derved sin store Betydning, og Forfatterens ret udførlige Redegørelse for den læses med megen Interesse. Men ved Siden af denne indgaaende Drøftelse »kan man — skriver Forf. — maaske ikke højt nok værdsætte Vigtigheden af, at der dannedes en stor Forening, som skulde samle saa mange som muligt om at virke for Landets økonomiske Fremskridt i det hele. Denne Forening var det endnu den Dag idag som velbekendt med Kraft og Indflydelse virkende kongelige danske Landhusholdningsselskab, der stiftedes 1769 og altsaa nu har levet i 132 Aar, sikkert den første Forening af Betydning, der overhovedet er dannet i vort Fædreland for at fremme et stort nationalt Formaal«. Forf. gør nærmere Rede for Selskabets Oprindelse, saaledes som denne væsentligst er kendt fra tidligere Fremstillinger: Det var den som juridisk og økonomisk Forfatter bekendte Martin Hübner, der 1761 havde vakt Bernstorffs Interesse for Stiftelsen af et

Selskab, der skulde virke for økonomiske Fremskridt herhjemme, og som i 1768 nærmere udviklede Planen i en Indstilling til Kongen. Men Kongen afslog at ville støtte den, og for Hübner var Vejen til at udrette noget hermed lukket. Som vel bekendt blev Planen imidlertid gennemført fra anden Side, af Kaptajn Hirschnach og Nationaløkonomen Kristian Martfeldt, og det lykkedes disse at føre den ud i Livet med Landhusholdningsselskabets Stiftelse den 29. Januar 1769.

Det var Reverdil, der vakte Kristian VII's Interesse for Reformsagen, der i Virkeligheden var den eneste Samfundssag, Kongen havde Sans for; Landvæsenskommissionen af 1767 nedsattes, der skulde tage Bondestandens hele Stilling under Overvejelse, og en Tid tydede meget paa, at en indgribende Reformperiode skulde indtræde. Det kom jo imidlertid desværre til at gaa anderledes, end Frihedsvenerne havde tænkt sig, to af de ivrigste Talsmænd for Bondefriheden, Reverdil og St. Germain, faldt i Unaade, og dermed var »Kneblen taget af Klokken«. 1768 blev Kommissionen forandret til et »bestandigt Kollegium« under Navn af Generallandvæsenskollegiet, sideordnet de andre høje Regeringskollegier. Dette Kollegiums Virksomhed plejer ikke at blive meget gunstig omtalt, det stemples som køligt i sin Stemning overfor Bondestanden, og den almindelige Opfattelse er, at der efter Reverdils Afskedigelse indtræder en Reaktion, indtil Sagen atter sættes i Gang under Struensee. Men Professor Holm godtgør, at denne Opfattelse kun til Dels er sand, han paaviser, at det Standpunkt, det fornemme Kollegium stillede sig paa, var overvejende bondevenligt, og at det ikke gaar an at slaa en Streg over dets Gerning, men at der i Virkeligheden knytter sig en ikke ringe Interesse til denne. Med Forordningen af 6. Maj 1769 gør t. Eks. Kollegiet et Forsøg paa at bestemme Hoveriet, der »fortjener aabenbart Anerkendelse, og det er ikke retfærdigt, naar det sædvanlig er blevet overset af Historikerne som temmelig betydningsløst«, og med Forordningen af 13. Maj 1769, der søgte at virke for

Forøgelse af Selvejendom eller Arvefæste, og Forordningen af 28. Juli 1769 om »Fællesskabets videre Op-hævelse« gøres der bestemte Skridt fremad i den rigtige Retning. Kollegiets hele Historie viser tydelig, at Bevidstheden om Reformers Nødvendighed var langt stærkere end paa Frederik V's Tid. Den store Sag skred om end langsomt saa dog afgjort frem.

Det er om de her fremdragne Forhold, om den interessante »Forberedelsestid«, der gik forud for Reformperioden i Aarhundredets Slutning, at Professor Holms Værk for en Del drejer sig. Forfatteren fører i det foreliggende Bind, som i hans øvrige Skrifter, ny Opfattelser igennem, og Ingen, der vil studere og kende vort Landbrugs Historie, kan gaa hans monumentale Værk om Enevældens midterste Aarhundrede forbi. Dette er imidlertid ikke blot lærerigt, men ogsaa i høj Grad interessant og underholdende ved det stærke Præg det bærer af Forfatterens Personlighed. Dets rige Stof er fuldstændig behersket og dets Plan er klar, der gaar igennem det en stærk Stræben efter at yde Retfærdighed til alle Sider, og det er udarbejdet med en Fremstillingens Kunst, hvis Ynde er dens Naturlighed og Jævnhed.

H. H.
